

vagy háborús veszély idejére rendkívüli hatalommal ruházta föl a kormányt. 1941 elején rendelettervezetet készített a zsidó hivatásos tisztek helyzetének tisztázása végett. További cél volt, hogy jogi alapot teremtsenek ahhoz, hogy a katonaköteles korú és nem hivatásos állományú zsidók katonai kötelezettségüket kizárólag kíségető alakulatokban teljesítsék, rang nélkül és fegyvertelenül. A tervezet megszerkesztői a második zsidótörvénynek azt a pontját vették alapul, amely meghatározta, hogy ki tekintendő zsidónak.

A tervezetet a minisztertanács az igazságügyi minisztérium jóváhagyásának birtokában elfogadta, és április 16-án Bárdossy László ellenjegyzésével mint a minisztertanács 2870/1941. M. E. sz. rendelete jelent meg.³⁹

A zsidó közösség vezetői azonnal felismerték, hogy ez a rövid rendelet milyen súlyos következményekkel terhes, s Bárdossyhoz és a kormányhoz fordultak, hogy ne léptessék életbe. Április 23-i beadványukban azzal érveltek, hogy a rendelet megfosztja a zsidókat ama joguktól, hogy fegyverrel a kézben harcoljanak, sőt ezen túlmenően becsületükben sérti mindazokat, akik katonai pályafutásuk során bármiféle rangra emelkedtek. Emlékeztették a kormány tagjait, hogy 20 000 zsidó harcolt becsülettel a függetlenségért 1848–49-ben, és 10 000 zsidó halt hősi halált a hazáért az első világháborúban. Magas méltóságok és magas rangú katonatisztek tanúvallomásait csatolták a beadványhoz, amelyek mind egybehangzóan igazolták, milyen példás magatartást tanúsítottak zsidók az első világháború idején.⁴⁰ Tán fölösleges is mondani, hogy ezekben az antiszemitizmustól megmérgezett időkben a beadvány annyit ért, mint a falra hányt borsó.

Az ország örömmámorban úszott a Jugoszlávia fölött aratott katonai diadal, Bácska és Baranya visszaszerzése miatt. A németek iránt érzett hálót sokan úgy akarták leróni, hogy a Harmadik Birodalom példájának követését és további zsidóellenes intézkedések meghozatalát sürgették. S ahogy múlt az idő, úgy lettek ezek az elemek egyre hangosabbak és egyre követelődőbbek. A zsidó vezetők beadványának kézhezvétele után tartotta a miniszterelnök szűzbeszédét a parlamentben; Bárdossy újabb, az addigiaknál is radikálisabb zsidóellenes programot körvonalazott. Nem sokkal később megindult a hajsza a „hontalan” zsidók ellen, ami deportálásukkal és elpusztításukkal végződött (lásd a 6. fejezetet).

A zsidó vezetőknek a rendelet következményeit illető rossz előérzete nem bizonyult alaptalannak. A honvédelmi minisztérium augusztus 19-én utasítást adott (27 300. eln. 8-1941. sz. alatt) a rendelet végrehajtásáról. Az utasítás minden részletre kiterjedően szabályozta a kíségető szolgálat rendszerét, amely minden hadköteles korú zsidóra vonatkozott.⁴¹ Akiket kíségető szolgálatra hívtak be, éppúgy két évet kellett hogy letölt-